

També molts escalencs deuen recordar aquelles fresques síndries i dolços melons que, sortint del mas, portaven en Florencio i la Cion, els meus amos, com també deuen recordar els seus crits per tal de poder treure uns cèntims més de la mercaderia. Crits que eren llençats més per costum que no pas per mal geni, ja que tot i això la seva estampa de gasius, no tinc present que mai deixessin marxar a ningú que, per una o altra causa, vingués a la masia, sense que fos convidat a beure un traguèt i menjar un mos, quan no era a esmorzar o dinar. Aquests costums encara els conserven a la seva llar de Vall-Ilòbrega.

Davant el tragi que portava per la Cion tenir cura de la mainada, anar al mercat i aconduir l'aviram, com també el cuinar, feia que tot sovint vingués al mas, a treballar, la Pilar.

Vídua, amb tres fills, dos de pescadors i l'altre que també venia a treballar al mas, era una dona feineria i voluntariosa, que m'explicava que tenia un germà que feia sardanes. Va dir-me que n'havia acabada una que s'en deia «La roca del Cargol».

Dec reconèixer que el cas que jo en feia era quasi nul. La meva edat i la situació del temps, em portaven per altres camins.

Varen passar els anys i a poc a poc vaig anar coneixent la música del germà de la Pilar, que passà a ser en Josep Vicens i Juli, L'Avi Xaxu.

Quan vaig sentir per primera vegada «La roca del Cargol» va ser quan em va punyir més el fibló de no haver aprofitat l'ocasió, que havia tingut, de poder fer coneixença amb ell.

Pel que fa a la seva obra, cada vegada que sento una de les seves sardanes no sé què admirar més, si l'encomanadissa alegria o bé la seva natural senzillesa.

No pretenc, ni em considero capacitat, per a fer una crítica musical, però sí que considero com a molt significatiu, el fet que les cobles, des de les més petites a les més destacades, portin dintre el seu repertori les seves sardanes.

Si Víctor Català, amb els seus escrits, va descriure meravelloses estampes populars, el paisatge del mar o la muntanya, l'Avi Xaxu ho va fer amb música, de forma diferent, però també efectiva.

Espero que el dia de l'Aplec podré estar entre vosaltres, i afegir a aquestes ratlles una altra part d'homenatge que serà poder ballar música d'un fill de L'Escala, feta en honor del seu poble i per a facilitar l'enllançada amb altres pobles.

Calonge, març del 1981.

JOSEP GENDRAU i XIFRÓ